

werkelijk navolgen geen sprake meer kan zijn.

Anders gezegd: lichtende voorbeelden zijn iets zeer persoonlijks en de waardering heeft niets te maken met de mogelijkheid, iemand na te volgen.

Wanneer wij het Licht zoeken - en ik doel hierbij alleen op het goddelijke licht - dan zijn wij geneigd een vorm te zoeken waarin dit voor ons kenbaar schijnt te worden. Het gaat dan dus niet om de waarde van een bepaalde persoon, maar om hetgeen je daarin zelf meent te zien.

Dan is het mogelijk, dat iemand voor jou een lichtend voorbeeld wordt, alleen omdat je in hem of haar iets herkent en in de wijze waarop zo iemand metterdaad leeft, iets meent te vinden van het innerlijke licht, waarnaar men zoekt.

Wanneer je verder wilt gaan dan dit zuiver persoonlijke en dus nooit algemeen geldend interpreteren van dit begrip kom je volgens mij nergens terecht.

Zeker, er zijn zelfs mensen die beweren, dat de kerk en haar priesters en predikers voor hen een lichtend voorbeeld vormt. Maar voor hen hoop ik, dat zij dit alleen maar zeggen en niet werkelijk menen.

Want wanneer je kijkt hoeveel mensen zijn gemarteld, vermoord, verbrand of op andere wijze gekleineerd en tengronde gericht juist door de z.g. kerken, overal ter wereld en altijd weer in de naam van een geloof, kan een geloof in mijn ogen nooit voor een mens die het werkelijke Licht zoekt een lichtend voorbeeld zijn.

In tegendeel, vele kerken schijnen mij eerder een lichtendvoorbeeld voor oplichters te vormen. Let wel: ik zeg niet, dat elke verkondiging van een geloof in zich een poging tot oplichten betekent. Maar gezien de invloed, die men ontleent aan onbewezen stellingen, zal ook een oplichter de kerkelijke verkondigingspraktijken wel degelijk kunnen gebruiken om in zijn eigen plannen verder te komen.

Andere mensen menen, dat je een lichtend voorbeeld in de samenleving kunt zoeken. Best. Maar besef dan eerst wel even, dat die samenleving is gebaseerd op een grote reeks illusies plus de harde feiten, die

weliswaar van grote invloed zijn, maar toch zodanig afwijken van het verlangde dat men overal en voortdurend probeert te ontkennen. Is dat dan een voorbeeld van een lichtend voorbeeld? Is het een lichtend voorbeeld wanneer men, zoals in Nederland, voortdurend roept om solidariteit en gelijktijdig van zich geen cent prijs wil geven om het geheel te redden, zodat de enkelen die dit wel doen altijd weer het slachtoffers worden van de zelfzucht, die kenmerkend is voor alle daden van de gemeenschap?

Neen, indien dit een lichtend voorbeeld moet betekenen dank ik. Maar waar moet ik het dan zoeken? In de literatuur misschien?

Wanneer je een voorkeur hebt voor een bepaalde stijl kan inderdaad b.v. een Goethe een lichtend voorbeeld zijn, maar dan moet je wel begrijpen dat een ander de voorkeur geeft aan Boccaccio, terwijl nog anderen alle heil verwachten van Shakespeare. En om diens werk te citeren:

Degenen, die een dergelijke stijl willen imiteren omdat zij deze een lichtend voorbeeld achten, doen gezien hun pogen eerder denken aan de schoenlapper die, betoverd door Puck, een ezelskop moet dragen.

Weer anderen zoeken hun lichtende voorbeelden in het navolgen van acties. Zij spreken over de noodzaak, de gemeenschap te activeren en dergelijke zaken.

Maar wanneer je dan eens oprecht en eerlijk nagaat, wie er steeds weer bezig is, die gemeenschap te activeren, dan rijst de vraag of gezien de feiten het activeren niet vooral uitgaat van mensen, die er weinig voor gevoelen, normaal voor de kost te werken.

Al zullen al die zaken natuurlijk volgens velen niet gesteld mogen worden. Maar mijn konklusie is toch wel, dat er niet bepaald veel lichtende voorbeelden te vinden zijn op aarde. Wat er werkelijk is

blijkt het Licht zelf te zijn. Maar dit Licht leeft in onszelf. Wanneer wij hoe dan ook ergens iets van dit licht erkennen in iets of iemand die op de wereld bestaat op gekend wordt, zo kan dit op een bepaald ogenblik ons stimuleren en daardoor tijdelijk voor ons volgens onze eigen en innerlijke normen een lichtend voorbeeld worden.

Maar moeilijk heb ik het met alle meer algemeen gestelde voorbeelden. O, je kunt b.v. stellen, dat de vegetarier een lichtend voorbeeld is voor allen, die niet willen profiteren van alle onnodige ellende en lijden van dieren. U hebt dan gelijk.

Alleen denk ik dan opeens dat het volgens bepaalde verhalen toch beter was geweest voor de mensheid, wanneer Adam en Eva wat minder vegetarisch geleefd hadden. Dan was er mogelijk niet van die appel gegeten en wie weet wat er dan nu zou zijn.

U bemerkt het al. Een lichtend voorbeeld is niet iets, waarover ik goed kan spreken. Ik zou zeggen, dat het lichtende voorbeeld voor ons bestaat uit het licht dat ook in ons leeft en dat wij van ons uit laten gaan in de wereld om, het in de wereld buiten ons erkennende, daardoor onze eigen uitingen mede te laten bepalen.

En dat is alles. Maar wanneer u hierop kommentaar hebt, zegt u het maar. Niemand? Dat valt mij alweer mee. Een volgens onderwerp dan graag.

x Het kind, het kinderlijke en bewustwording

x Om te beginnen wil ik opmerken, dat het kind lang niet altijd kinderlijk is. Soms krijg je de indruk, dat de kinderen meer volwassen zijn dan de volwassenen die zich soms kinderlijk, maar vaker nog zeer kinderachtig plegen te gedragen.

Probeer je kinderlijk te omschrijven, dan zeg ik allereerst, dat een kind veelal pleegt te leven bij het ogenblik. Het kan fel en intens opgaan in de beleving van het ogenblik. Het kan afgrondig in de ellende zitten - meer dan de volwassene ooit zal beseffen - maar een ogenblik daarna ook weer zo blij zijn, dat het zich gevoelt als een vlinder die rond kan vliegen in de zon.

Het kinderlijke ligt volgens mij vooral in het vermogen, intens te leven in het ogenblik zelf en uit dit ogenblik toch altijd weer voor jezelf een droom te puren, een denkbeeld te nemen, waardoor je toch weer een ogenblik lang gelukkig kan zijn en jezelf kunt aanvaarden.

Het kinderlijke schijnt mij direct verwant met het vermogen, vertrouwen te hebben in jezelf. Wanneer je dit dood in een kind, dood je al het kinderlijke in het kind mede. Wat overblijft is dan een onvolgroeide volwassene, vol van frustraties en onvolledigheden.

Wanneer u de bewustwording hier mede in het geding brengt, zo meen ik dat het kind - zij het niet op een geheel geestelijk terrein - in betrekkelijk korte tijd een fantastisch veelomvattende bewustwording doormaakt.

Het kind staat in een geheel vreemde wereld, vol van onzekerheden en vol van geheel vreemde zaken, een omgeving met een taal, die het nog niet beheerst en vooral in het begin alleen op klank en niet op inhoud mogelijk deels verstaat.

Het kind leert zich daarin ontzettend snel aanpassen, want het is gekoncentreerd bezig met alles, wat het doet. Het is intens. Bewustwording nu is eveneens een kwestie van intens bezigzijn met de werkelijkheid, waarin je leeft, een intens bezig zijn met de dingen, die in jezelf gebeuren.

Ik meen dat wij in dit verband het kind dus wel mogen zien als een voorbeeld van bewustwording. Wanneer het kind gekonfronteerd wordt met dromen en angsten, zo past het zich enerzijds zo goed mogelijk aan de buitenwereld aan. Aan de andere kant blijft het er echter ook nog enige tijd mee bezig. Het werpt dergelijke ervaringen niet zonder meer overboord, maar maakt ze ook niet belangrijker dan al het andere, het praat bovenal zijn innerlijke gevoelens en neigingen niet weg.

Het laat zich ook niet zo gemakkelijk door anderen daarin leiden en zal b.v. angsten en neigingen zelfs door degenen, die het geheel vertrouwt niet zo gemakkelijk weg laten praten. Het moet eerst zelf gaan gevoelen dat de angst niet werkelijk gerechtvaardigd is. Dan wordt zij tot een soort spel, dat het met zichzelf speelt tot het vervelend wordt. Eerst daarna verdwijnen de angst en alle symptomen daarvan geheel.

Ook in vreugde en plezier gaat het kind geheel op. Het is niet voortdurend bezig zich af te vragen of hetgeen het doet nu voor een ander prettig of minder prettig is. Eigenlijk is het zeer egocentrisch om niet te zeggen egoïstisch in zijn uitingen.

Maar wanneer het kind eenmaal iets begrijpt, houdt het zich er gemeenlijk ook beter aan dan menige volwassene. Wanneer het eenmaal begrepen heeft, dat een ander werkelijk niets heeft, is het bereid zelfs zijn liefste speelgoed af te staan om te troosten ook al zal het mogelijk reeds na enkele ogenblikken deze handeling betreuren en de gave eenvoudig terugnemen.

Een volwassen mens doet dit alles zo snel niet meer. Die vraagt zich eerder af, of hij aan zijn gevoelde verplichting mogelijk tegemoed kan komen door een kleine bijdrage in de kollekte.

Ik meen, dat je vooral indit directe reageren het kinderlijke kunt zien, dit volledig opgaan in het ogenblik. Daarnaast is de drang om zich te laten gelden eveneens een deel van het kinderlijke gedragspatroon. Want een kind dat geheel uit eigen interesse meedoet aan sport zal hiervoor veel over hebben, omdat het dan ook werkelijk iets op dit gebied! wil gaan betekenen.

Het gaat zeker uit van eigen wensen en spant zich soms alleen maar in omdat het nu eenmaal met de anderen mee wil kunnen doen. Maar het spant zich ook dan volledig in, om het begeerde doel te bereiken.

Het wonderlijke bij kinderen is, dat zij iets wat zij werkelijk geheel en al wensen ook zullen bereiken, zolang het van hun eigen pogen en streven afhankelijk is terwijl zij een eenmaal gesteld doel met ongelofelijke vasthoudendheid kunnen blijven volgen ondanks alle ontmoedigen, die hen gegeven worden.

Het kind doet vele dingen niet of ten hoogste zeer slecht, omdat het de zin er van niet inziet en er geen interesse voor op kan brengen. Op vele scholen zie je kinderen, die geheel geen interesse hebben voor b.v. nederlandse taal of rekenen, algebra of andere vakken.

Zij falen daarin dan ook steeds weer, omdat de materie hen niet interesseert en zij niet inzien waarvoor het goed is, dat zij zich daarmee bezig moeten houden. Maar nu het eigenaardige:

Kun je kinderen er van overtuigen, dat het voor hen belangrijk is bepaalde dingen te weten of te kunnen, dan verandert hun houding en schrik je er van wanneer je ziet hoe snel zij - in overeenstemming met hun mentale mogelijkheden - de belangrijkste feiten en gegevens absorberen.

Spreekt u mij over het kind, dan zeg ik, dat dit in vele gevallen de mens zelf is, die probeert zich achter het mom van de volwassenheid te verschuilen. Soms praat de mens zichzelf aan, dat hij nu toch werkelijk en geheel volwassen is. Maar vanaf dat ogenblik is hij in zijn gedragingen gemeenlijk geen mens meer.

Zegt u kinderlijk, zo antwoord ik: het kinderlijke is juist niet vandaag zorgen voor het jaar tweeduizend, maar je nu amuseren en mogelijk wat denken en zorgen voor morgen. Het bestaat uit het vermogen niet bezig te blijven met iets, wat mogelijk over 3 weken aan de orde zal komen, maar eerst eens genieten, wat er nu is. Ook wanneer dit vaak betekent, dat het huiswerk voor morgen vandaag maar slecht gemaakt wordt.

Het kinderlijke bestaat uit een directheid van leven en beleven. Een mens heeft daaraan altijd wel behoefte, zo meen ik. Je kunt nu eenmaal niet ontkomen aan de noodzaak je soms zorgen voor morgen te maken, dat is wel duidelijk. Maar doe het dan toch zo weinig mogelijk en leef zo direct mogelijk.

Want alleen dan is het heden voor u intens beleefbaar. Wanneer je vandaag steeds weer intens beleeft, leer je, wordt je bewuster. Maar als je vandaag in feite aan de werkelijkheid achteloos voorbij gaat omdat je bezig bent met de mogelijkheden voor morgen, zo zul je vandaag niet bewuster worden en veelal bovendien door morgen zo gefrustreerd worden om dat alles toch weer anders loopt, dat je ook daar geen vrede meer mee kunt vinden omdat je, afgaande op niet geheel gerechtvaardigde verwachtingen en veronderstellingen, de werkelijkheid met haar feiten en mogelijkheden wederom uit het oog verliest.

Bewustwording is de confrontatie met de werkelijkheid, zowel de innerlijke werkelijkheid als de werkelijkheid van de wereld, waarin je leeft.

Daar, beste vrienden, ligt volgens mij de kern van de zaak. Onder het woord vrienden heb ik overigens de dames mede bedoeld. Want wanneer ik de dames afzonderlijk als vriendinnen ga aanspreken, klinkt dat in deze dagen soms al te dubbelzinnig. U ziet dat ook onze bewustwording van uw wereld niet stil staat.

Ik dacht, dat ook dit onderwerp betrekkelijk kort kan worden afgedaan: wanneer de mens in zich de spontaniteit van het kind weet te behouden en kinderlijk genoeg kan zijn om zich ook met de zorgen en vreugden van vandaag steeds weer intens bezig te houden, dan zal die mens door een groeien van zijn innerlijk besef ook steeds bewuster worden.

Dat betekent, dat hij op de duur een steeds grotere correlatie vindt tussen de wereld buiten hem en die innerlijke wereld, die zoveel mensen in zich verloochenen omdat deze volgens hen niet bij de buitenwereld schijnt te passen.

Hebt u commentaar?

x Jezus uitspraak "laat de kinderen tot mij komen" en "indien gij niet wordt zoals een kind" strookt met uw uitspraken indien ik u goed begrijp?

- Tot op zekere hoogte. Want "laat de kinderen tot mij komen" is volgens mij nogal uit zijn verband gerukt. Jezus had reeds een nogal vermoeiende dag achter zich en had een eind gereisd. Toe hij ging zitten, kwamen er kinderen op hem toe. De apostelen wilden hen tegenhouden en spraken: Laat die man nu eens met rust." Waarop Jezus reageerde met de woorden "laat de kinderen tot mij komen".

De werkelijke betekenis is dus wel enigszins anders dan men veelal pleegt te stellen. Maar ja, er worden zoveel zaken met de beste en vroomste bedoelingen een tikkelkje vervalst.

Wanneer de kinderen bezig zijn met Jezus houden zij er geheel geen rekening mee, dat Jezus een leraar is ofdat Jezus mogelijk zelfs de Messias kan zijn. Zij luisteren naar zijn verhalen - hij spreekt op rabinale wijze, dus veel in verhaaltjes en gelijkenissen - en spreken hem tegen, vragen uitleg wanneer het hen past.

Jezus heeft begrip voor hen en zij begrijpen Hem ook. Zij gaan in Hem op.

Dan eerst zegt Jezus tot zijn apostelen "wanneer gij niet wordt als dezen (en dat betekent: op kunt gaan in het lichte, in het edele, in het nieuwe) zult gij niet ingaan in het Koninkrijk Gods".

Ik leg dit even nader uit opdat u zult zien, dat de betekenis van deze woorden wel iets verschilt van de uitleg, die er vaak aan gegeven wordt.

Overigens is het wel begrijpelijk, dat deze woorden een wat andere betekenis gekregen hebben. In Eme werd immers na enige tijd - gelukkig voor degenen die toen "oudere", dus priester waren - het celibaat is ingesteld.

Wij hebben bij de priesters vaak te maken met mensen, die overlopen van idealisme en tijdens hun opleiding mensenliefde naast gehoorzaamheid gepredikt krijgen tot het hen bij wijze van spreken de neusgaten uitkomt.

Hierdoor komen zij steeds weer in konflikt met de volwassen wereld. Maar de kinderen zijn nog zo onschuldig en zelf mogen zij geen kinderen voortbrengen. Voor hen is het dan eenvoudig om een andere betekenis te lezen in het "laat de kinderen tot mij komen". In hun ogen wordt het kind met zijn vertrouwen en volgzaamheid de ideale mens, omdat zij niet beseffen dat juist al die grote mensen, die zo onverschillig en zondig zijn, die zich maar steeds weer niet willen houden aan de voorschriften die de priesters hen met de beste bedoelingen geven en geen begrip schijnen te hebben voor de waardigheid en waarheid die vanuit de kerk komt, ook eens kinderen zijn geweest.

Zo min als zij beseffen, dat vele van de kinderen die zij nu zo vertederend en zo vroom vinden later tegen de kerk in zullen gaan omdat zij er in hun jeugd te veel in gezeten hebben.

Zo komt het, dat men juist deze woorden anders interpreteert, het kind sterk idealiseert en Jezus beschouwt als de baas van een soort hemelse creche.

Maar dat is de bedoeling nooit geweest. Wat Jezus wilde zeggen met zijn woorden betekende eerder: Ik ben toegankelijk, aanspreekbaar voor een ieder. Maar hij, die mij aanvoelt, die leeft wat ik leef, die absorbeert wat ik ben en zeg, is veel belangrijker dan degene die mij koning, Messias of "de zoon Gods" noemt.

Toch zouden de mensen zich dit volgens mij veel beter in de oren kunnen knopen dan de gedachte, dat je je maar als een dom kind moet gedragen, gehoorzaam aan het vaderlijk en moederlijk gezag dat van de hogere instanties neervloeit, zodat de innerlijke mens langzaamaan vergaat in de ijle aanvaarding van het irreele, dat dan geheel gescheiden wordt van de reeel en geheel bewust beleefde werkelijkheid van de aldag.

Vergeef mij indien ik u schok. Maar ik meen dat dit het enige passende commentaar is wanneer men zich op deze woorden beroept. Gelijktijdig zal u hierdoor duidelijk zijn dat hetgeen ik heb gezegd met de essentie van Jezus uitspraak veel van doen heeft, maar met de uitleg die aan Zijn woorden gegeven wordt betrekkelijk weinig.

Kommentaar? Neen? De kans is groot, dat u vandaag een soort geestelijk hors d'oeuvre varié te verwerken krijgt, want dan gaan wij weer over naar het volgende onderwerp.

x Leer, leven en invloed van Zarathustra op de ontwikkeling

- Tja. Was Zarathustra iemand, of is hij een legende? Het is

moeilijk, op die vraag een zeker antwoord te geven.

In de zoroasterdienst wordt hij gezien als de leraar, de eerste wijsgeer en meester. Maar hetgeen hem in de mond wordt gelegd komt voort uit vele geheimscholen en zelfs priesterschappen. Zijn stellingen zijn reeds bekend in een heel ver verleden.

De kern van zijn stelling is immers de eeuwigdurende strijd tussen goed en kwaad, tussen licht en duister? Indien wij even aannemen, dat hij een werkelijke persoonlijkheid geweest is en niet alleen een soort verhulling van het product van een kollektief van denkers, moeten wij toegeven, dat zijn lering niet zo origineel is en zoveel invloed heeft gehad als men geneigd is op het eerste gezicht te denken.

Trouwers, de visie die wordt gegeven op de eeuwige strijd tussen het licht en het duister is iets, wat elke mens in zich eigenlijk al weet. Zeker, nu komt het eindelijk naar voren in een meer abstracte zin.

Het is nu niet alleen maar een strijd tussen de zon en de duisternis. Er is geen sprake meer van een wisseling van macht. Licht en duister worden voorgesteld als in feite evenwaardige en voortdurende tegenstanders.

Dit aspect heeft op de uitlegging van verschillende leringen inderdaad nogal wat invloed, ofschoon deze invloed vreemd genoeg groter schijnt te zijn in het noorden van Afrika en het zuiden van Azie dan in de europeesche gebieden.

Pas later nemen anderen meer van de stellingen en uitleggingen, die de leer vergezellen over. Zo blijkt deze opvatting van belang te zijn geweest voor de gedachten in de mitragienst.

Maar wij zien, dat iets van dergelijke denkbeelden ook een rol speelt in de tijd dat de schrijvers de griekse mythologie in feite komponeren. Bij de grieken hebben wij, zoals u bekend zal zijn, te maken met een bepaald panteion, dat door schrijvers en niet door gelovigen of priester in een bepaalde rangorde is samengesteld.

Ook hier hebben wij te maken met een soort voortdurende strijd tussen het licht en het duister, ofschoon zij zich hier kennelijk meer afspeelt binnen de goden, die het ene ogenblik je vrienden zijn en het volgende ogenblik dodelijke mand vervolgende vijanden.

Een dergelijke tweeledigheid vinden wij ook elders, zoals in egypte, waar isis de godin is van vruchtbaarheid, maar gelijktijdig de strijdbare, de moeder van de dood.

Dergelijke voorstellingen vinden wij ook elders. Ishetar is eveneens een dergelijke tweeledigheid om dan nog maar te zwijgen van Kali, Kwan Yin en dergelijke figuren.

Indien u dus informeert naar de invloed van de zoroasterleer, zo meen ik dat deze in de formulering wel, wat het oorspronkelijke denkbeeld betreft niet bestaat.

Daar deze leer echter vele elementen bevat, die wij ook voornamelijk in het byzanthijnse christendom terugvinden, kan gezegd worden dat vele filosofische formuleringen in de kerk een verwantschap vertonen met die van de parsi. Men kan een directe beïnvloeding wel veronderstellen, maar bewijzen kan men die niet.

Kijken wij naar de vroegere kerkvaders en hun werken, dan lijkt het echter bijna zeker, dat altans een deel van hen mede door de zoroasterleer is beïnvloed.

Dit alles brengt ons echter geen stap verder, wanneer wij pogen te bewijzen, dat Zarathustra een reele figuur is, een mens, die werkelijk geleefd heeft.

Indien wij terugzoeken blijkt, dat er geen leraar bestaat die

deze naam alleen gedragen heeft. Wel blijkt er een aantal mensen te zijn geweest die zich Zoroaster hebben genoemd en aansluitend een zelfde positie hebben ingenomen.

Waarschijnlijk traden zij op als voorman van een sekte en namen bij het aanvaarden van hun positie de naam van hun voorganger aan. Er moet dus wel een eerste Zoroaster zijn geweest, maar het is niet zeker, dat deze ook de eerste verkondiger van de leer is geweest.

Mogelijk heeft men hen aanduid als "de" Zoroaster. Zoals mensen in uw land wel spreken over "de Koot en de Bie. Ofschoon Koot de Bie niet bie vindt en de Bie voor de Koot in gedachten vaak een letter toevoegt.

Toch is het mogelijk, dat iemand, die een zelfde stijl in de toekomst ambieert en nederlands hoop op dezelfde wijze wil doen, deze namen eveneens parafraseert en daarmee in feite de persoonlijkheid van de eersten over probeert te nemen.

In de oudheid was dit meer gebruikelijk dan in uw dagen. Er zijn gevallen bekend waarbij vorsten gedurende 7 geslachten of meer steeds weer de naam droegen als regeerder, waaronder de eerste vorst van dit geslacht had geregeerd.

Juist omdat er vele achtereenvolgende personen de naam Zoroaster hebben aangenomen, wordt de zaak moeilijk. Van wie stammen bepaalde stellingen in feite? Wie was de eerste en waren zijn denkbeelden geheel zijn eigen inzicht of verkondigde hij de denkbeelden van anderen?

Zover ik de feiten vanuit de geest kan nagaan blijkt de eerste Zoroaster - een andere naam voor Zarathustra - de verkondiger te zijn van een leer, die stamt van een hypothetische profeet, waarvan niemand tot dan heeft gehoord.

Zoekt men naar de bronnen voor de leerstellingen, dan kan men deze afleiden uit de babylonische filosofie. En daar zit je dan. Dan moet je spreken over het leven van iemand, die waarschijnlijk nooit bestaan heeft, de invloed duidelijk maken van een leer, die kennelijk aan vele vroegere leringen ontleend is.

Ik meen, dat de invloed van de leer niet bepaald groot is geweest, maar dat zij wel de eerste maal een abstracte formulering heeft opgeleverd van het goedkwaad principe als absolute tegenstelling - dus niet als een kwestie van componenten, zoals wij nog zien bij het yin-yang principe.

Elke leer met een abstracte godsbeschouwing zal echter eveneens komen tot een formulering van goed-kwaad. Wanneer een godsdienst macht zoekt, is de stelling van eeuwig strijdende tegenstellingen zeer aantrekkelijk en nuttig.

Indien men deze stelling als de enig belangrijke van het zoroastrisme beschouwt kan men stellen, dat overal waar het christendom is geweest deze filosofie zonder meer heeft toegeslagen. Bij de hindoeleer is dit echter in veel mindere mate het geval, ofschoon juist hier de mogelijkheid van beïnvloeding groter was door een verbreiding van de zoroasterleer in bepaalde streken.

Bij het boeddhisme blijkt de invloed van dergelijke stellingen zelfs praktisch nil te zijn. Indien er al gesproken kan worden over een werkelijke invloed van de zoroasterleer, zo is deze volgens mij te danken aan het feit, dat vele mensen kennelijk behoefte hebben aan een vijand, die zij kunnen bestrijden en gelijktijdig de schuld kunnen geven voor alles, wat misgaat. Dit heeft het voordeel, dat men een ieder die men als vijand beschouwt kan aanduiden als iemand, die werkt vanuit het duister en dus volgens de goddelijke wil vernietigd moet en zal worden.

Maar misschien heb ik met mijn visie ongelijk. Hebt u commentaar?

x Indirect is het de school van Zoroaster die (onverstaaenbaar)

- Indirect misschien wel. Indirect, omdat vrijmetselarij e.d. toch voortkomen uit het christendom. In hun nu bestaande vormen zeker. Wij kunnen de vrijmetselarij wel terug volgen tot bepaalde egyptische en griekse inwijdingsprincipes - terecht - maar indien wij naar de werkelijke kern van de hier geldende opvattingen zoeken, moet je volgens mij toch eerder kijken naar de alexandrijnse scholen en wel uit de periode voor de brand in de grote bibliotheek.

Maar over deze wijsgerige stellingen en inwijdingsriten ligt het christendom dan toch wel als een heel dikke, bijna alles camouflerende saus. Het gevolg is, dat men ook hier wel de neiging kent, uit te gaan van absolute tegenstellingen.

Indien wij echter de werkelijk mystieke maconnerie nemen en de uiterlijkheden buiten beschouwing laten, worden wij gekonfronteerd met het duister, waarin wij onszelf moeten leren kennen en aanvaarden. Het duister overwinnende door de volledige erkenning van onszelf worden wij dan toegelaten tot het licht, waarbij het duister in feite een komponent vormt die de beleving van het licht eerst mogelijk maakt.

Dus niet, zoals in de zoroasterleer, een strijd tussen twee praktisch gelijke waarden die geen vrede en overeenkomst kennen. Ik meen, dat er in bepaalde formuleringen wel enige invloed, zij het indirect, van de zoroasterleer kan worden aangetroffen. Maar dit vinden wij ook terug bij b.v. Heindel, bij de rosenkruisers en zelfs in nog sterkere mate in de toch wel sterk polariserende benaderingen van de theosofie.

Maar zelfs in de politiek begint men in deze dagen reeds te beseffen, dat polariseren gelijktijdig een depolitiseren betekent. Wanneer je in het religieuze denken te zeer gaat polariseren neem je de godsbeleving weg en stel je daarvoor in de plaats een voortdurende innerlijke verdeeldheid, die als een innerlijke strijd wordt beleefd en uitgebeeld.

In de mystiek kunnen wij de eenheid tussen licht en duister helemaal niet missen. Wanneer wij werkelijk geloven dat er een Theios is, een God die in ons doorwerkt, moet die God ons ook in het duister juist kunnen beroeren en is het licht niets anders dan een manifestatie van de bewustwording, die wij doormaken.

Wanneer wij vanuit het duister tot het goddelijke zelf komen en dit goddelijke in zijn geheel gaan aanvaarden vallen alle tegenstellingen zelfs weg.

Ik meen dus, dat u dit slechts onder een sterk voorbehoud kunt stellen en voeg daaraan toe: Wat niet wegneemt dat er in alle richtingen en ook in alle loges wel mensen zullen zijn, die de stellingen van het zoroastrisme - zo zij dit kennen - zullen beschouwen als een perfecte benadering van de waarheid in de kosmos.

Maar dan hebben zij de werkelijke taak van alle esoterie en alle mystiek vergeten. Want die is niet gebaseerd op een erkennen van tegenstellingen, maar op synthese. Voldoende?

x Ik meen dat Heindel spreekt over Zarathustra en zelfs over meerdere inkarnaties van zijn geest. Dat is dan zeker een andere dan degene, waarover u het zo even had?

- Ik vermoed, dat hij degene bedoelt die de steller van het onderwerp bedoelt. Maar vergeet niet, dat er heel wat Zarathustra's of Zoroasters zijn geweest. De stichter, de eerste denker of profeet wordt ons door Heindel inderdaad beschreven, maar uit hetgeen er verder gesteld wordt kunnen wij afleiden, dat tenminste 3/4 van hetgeen over hem gezegd werd als mythos wordt beschouwd. Wanneer Heindel spreekt over de inkarnaties - zoals later ook uit een werk van Steiner af te

leiden valt - spreekt hij kennelijk over de eerste hogepriester van deze leer zonder nadrukkelijk te stellen, dat deze ook de werkelijke bron van de leer is geweest.

Volgens mij spreekt hij dus inderdaad over iemand, die niet identiek is met de werkelijke bron, de z.g. werkelijke stichter van deze geloofsvorm. Voldoende?

Zo, nog een petit canapé voor wij naar de rust toe gaan.

x

Problemen voor kinderen bij echtscheiding

- De problemen voor de kinderen in deze gevallen liggen voornamelijk bij twee voor hen zeer belangrijke punten. U moet goed begrijpen dat het kind binnen het huwelijk altijd een ouder beleeft als vertrouwenspersoon, terwijl een tweede ouder als gezagsdrager en zekerheid wordt beleefd.

Heel vaak spelen tegenstellingen in sekse hierbij een rol, zodat voor de dochter de moeder in feite de zekerheid en het gezag vertegenwoordigt en de vader de vertrouwensman vormt. Deze eenheid van gezag en vertrouwen is voor de vorming van het kind noodzakelijk, omdat het alleen in deze situatie zich kan oriënteren in de wereld en gelijktijdig zijn problemen t.a.v. deze wereld op de een of andere wijze kan uiten.

Wanneer er nu een echtscheiding komt wordt het kind - vaak door de ouders - gedwongen, partij te kiezen. De ouders vertegenwoordigen niet meer gezag, zekerheid en een mogelijkheid tot vertrouwelijke gedachtenuitwisseling, maar worden mensen die de aandacht van het kind voor zich alleen proberen op te eisen en de genegenheid van het kind soms zelfs proberen te kopen.

Na scheiding zie je ouders heel wat vreemde dingen uithalen om hun kinderen er toe te brengen, alleen deze of gene ouder als de echte, de bijzondere ouder te beschouwen en zich van de ander geheel af te wenden.

Het resultaat is, dat de emotionele eenheid voor het kind teloor gaat. Is de binding met een van de ouders niet sterk, zo is het mogelijk dat een kind een vervangende ouder aanvaardt. In dergelijke gevallen kan een pleegvader of moeder, stiefvader of stiefmoeder een vervangende rol spelen. Vaak echter zal in dergelijke gevallen de rol tijdelijk worden overgedragen op de onderwijzer, sporttrainer o.d.

In ieder geval zal het een persoon zijn, die het kind reeds enige tijd kende, die vereerd of bewonderd kan worden. Zo iemand wordt dan vaak tegen wil en dank door het kind in een vervangende ouderrol geplaatst. Wat heel wat moeilijkheden en frustraties voor het kind pleegt te betekenen.

Is eenmaal een dergelijke ambiance ontstaan, dan zal de komst van een nieuwe " vader " of " moeder " veel moeilijker aanvaard worden. Maar er speelt een tweede gevaar: de werkelijke moeilijkheid is, dat het kind in vele gevallen geen of geen blijvende aansluiting bij een vervangende " ouder " heeft kunnen vinden en daardoor zich geheel op de resterende ouder concentreert. Deze wordt als bezit beschouwd, tot de mogelijkheid van een vervangende relatie bij deze ouder opduikt. Vanaf dat ogenblik zal het kind de ouder gaan idealiseren, waarmede het het minste te maken heeft.

Emotioneel schadelijk is ook de indoctrinatie, die vaak plaats vindt. Gescheiden vrouwen hebben vaak de neiging, de hen toegewezen kinderen zoveel mogelijk te indoctrineren tegen de vader. Ook bij mannen komt dit vaak, maar wel in mindere mate, voor.

Het is duidelijk, dat deze gepredikte haat gelijktijdig een wegvallen

van vertrouwen in de wereld kan betekenen. Vaak reageren deze kinderen nog lange tijd op de wereld als iets, wat nooit geheel te vertrouwen is - wat op hun latere persoonlijke relaties vaak een desastreuze invloed heeft.

Een ander gevolg is het emotioneel aanvoelen van de situatie als een soort vermindering. Vele kinderen voelen zich hierdoor opeens genoopt zichzelf aan de wereld te bewijzen, hun macht en mogelijkheden - vaak in het negatieve - te tonen.

Ook hier speelt het wantrouwen vaak een rol. Wanneer je de wereld vertrouwt is het niet zo erg, zo nu en dan de mindere te zijn. Maar wanneer je meent, de wereld niet te kunnen vertrouwen, vecht je voor jezelf en doet dit steeds weer, door duidelijk te maken hoe onafhankelijk je wel bent en wat je al zo zou kunnen doen en zijn. Het is alsof het kind het gevoel heeft, dat het door angst te wekken of te overdonderen een situatie probeert te scheppen, waardoor het tenminste nog enigszins op anderen zal kunnen vertrouwen, ook al is dit vertrouwen dan geen natuurlijke, maar eerder een afgeperste relatie.

Het zal u duidelijk zijn, dat dit alles gemeenlijk voor zeer jonge kinderen minder belangrijk is dan voor kinderen die zeg ongeveer de schoolgaande leeftijd bereikt hebben.

Toch zal ook voor kinderen die zeer jong waren toen de scheiding plaats vond een crisis denkbaar zijn kort na het bereiken van de puberteit.

In deze periode speelt geslachtelijke attractie een toenemende rol. In de periode, dat men zelf daarmee nog niet goed raad weet en alle emoties daarvan nog niet geheel kan verwerken, worden deze emoties en stemmingen vaak gekanaliseerd door een extra binding te zoeken met de ouder van de andere sekse;

Deze relatie werkt bovendien als een soort voorbeeld, waardoor het kind een maatstaf heeft en de leden van het andere geslacht iets beter voelt te kunnen beoordelen. Eerst later, wanneer blijkt dat de ouder niet aan alle dromen en idealisaties kan beantwoorden, maakt het kind zich meer en meer zelfstandig en wijkt het ook van het ouderbeeld als beoordelingsnorm af.

Maar dit proces scheidt een redelijke mentale en emotionele stabiliteit gedurende de jaren, dat men door lichamelijke oorzaken nogal instabiel pleegt te zijn. De genegenheid en de vertrouwelijkheid met de ouder(s) is een korrigerende factor.

Indien er echter eerder wantrouwen bestaat of door eenzijdigheid van de dominerende ouder een onaanvaardbare belasting van eigen vrijheid optreedt, ontstaan er verwarringen, die lidtekens nalaten en het verdere leven soms in zeer sterke mate beïnvloeden.

Het resultaat is al te vaak een haat tegen een of zelfs beide ouders, een afwijzen van alle volwassenen en daardoor een geleid worden door de niet rijpe leeftijdsgenoten. In andere gevallen wordt een seksuele binding met een veel ouder iemand gezocht, die dan de vader of moeder rol in feite moet overnemen, iets, wat zelden volledig slaagt.

Wanneer ik spreek over de haat voor de ouders moet u niet opkijken. Elk kind haat zijn ouders wel eens een tijdje. Maar die haat wordt dan gemeenlijk weer gekompenseerd, zodat de gemiddelde aanvaarding van ouders en ouderlijk gezag positief kan blijven.

Is die - compensatie door welke omstandigheid dan ook niet aanwezig, en groeit die haat en betekent op de duur een volledige afwijzing van een of beide ouders. Soms wordt dit gevoel voor een of beide ouders deels verdrongen en resulteert dan in onverschilligheid.

Zeker is in een dergelijk geval dat het kind zich zal afzetten tegen alles wat de ouders in de ogen van het kind zijn geweest, gezag,

bepaalde gewoonten lokken dan automatisch verzet uit.

In feite dus een afwijking van alle normbesef, zoals dit in de gemeenschap pleegt te bestaan. Een afwijkend gedrag zal vaak of permanent voorkomen, voor de omgeving onaanvaardbaar zijn en zo verdere problemen scheppen. Meest voorkomende afwijkingen manifesteren zich door het hanteren van een geheel afwijkende moraal danwel een zeer agressief optreden.

Een kind kan dus onder de scheiding tussen ouders inderdaad zeer veel lijden. Wanneer echter de ouders ondanks de scheiding goede vrienden blijven - wat wel eens voor komt - blijken de problemen minder groot te zijn, mits niet een van de ouders alles probeert, om a.h.w. een alleenrecht op het kind, de opvoeding en liefde daarvan te verkrijgen.

Dat de ouders niet samenleven wordt dan op latere leeftijd wel beseft als iets, wat niet geheel juist is, maar het feit dat beiden beschikbaar blijven houdt gemeenlijk toch wel in, dat de emotionele balans bij het kind behouden kan blijven.

Ik meen dan ook, dat echtscheidingen voor de kinderen en hun ontwikkeling vooral destructief zijn, wanneer de ouders hun frustraties t.a.v. elkander omzetten in haat en vijandschap, die zij dan op de kinderen proberen over te brengen.

Is dit voldoende?

x Is dit de reden, dat bij kinderen van gescheiden ouders later ook vaker scheidingen voorkomen?

- Dit is niet altijd waar, zoals het ook niet waar is, dat alle dominees dochters op de walletjes terecht komen of op het toneel schuine liedjes gaan zingen.

Wanneer een kind echter uit een gescheiden gezin voortkomt, waarbij haat en achterdocht heersten - vaak zelfs t.a.v. het kind, dat gewantrouwd en bewaakt wordt daar het anders mogelijk wel eens met de ex partner contact zou kunnen maken - zal deze achterdocht ook bij het kind tot een soort gewende eigenschap worden. Dit betekent, dat men overal veel meer achter zal zoeken dan er achter schuilt, daardoor vaak meer eisen probeert te stellen dan redelijk is en zo in een huwelijk de eenheid tussen de partners in feite onmogelijk maakt.

In een maatschappij waar men toch al niet geneigd is over zich te laten lopen en ze nog liever zelf ziet vliegen voert dit natuurlijk tot grote conflicten, die dan soms - maar niet altijd - uitlopen op een scheiding.

De spanningen in een huwelijk, waarvan een van de partners kind is uit een scheiding, lopen daarom sneller op en indien de ander hiervoor geen mogelijkheid tot compenseren heeft is scheiding bijna niet te vermijden.

Verder dient men te beseffen, dat scheidingen veelal mede uit egoïsme geboren worden. Nu speelt in uw tijd egotisme en egoïsme een ongewoon grote rol in het maatschappelijk bestel. Het is begrijpelijk, dat het kind ook deze houding vaak gemakkelijk aanneemt en in een soort zelfverering eigen fouten en ongelijk niet kan erkennen. Waardoor het ook veel gemakkelijker tot een scheiding komt.

Daarbij komt ook nog, dat het kind in vele gevallen bovendien de scheiding heeft leren zien als iets, waarin je altijd een uitweg kunt vinden en toch de kans behouden kunt, de ander te kwetsen en voor schut te zetten.

Voor de kinderen is het dus volgens mij veel beter, wanneer er geen scheiding komt. Dit is te danken aan een maatschappij, waarin het gezin in de praktijk als de enige aanvaardbare samenlevingsvorm wordt beschouwd en zelfs alternatieve samenlevingsvormen op het vormen van een soort gezin gebaseerd blijven.

Het kind wordt hierdoor zo sterk gestempeld tot een deel van het gezin, tot een direct verlengstuk van zijn ouders, dat het veel minder kans heeft een zelfstandigheid in de maatschappij op te bouwen voor het reeds een mate van volwassenheid heeft bereikt.

Er zijn vele maatschappelijke vormen op aarde, waarbij dit in veel mindere mate het geval is. Wanneer wij b.v. kijken naar de bewoners van de Fidjis, om een voorbeeld te geven, zo zien wij dat het kind hier in veel grotere mate de directe zorg van de gemeenschap beleeft.

Niet alleen de ouders zijn aansprakelijk voor het kind, maar iedere oudere in de omgeving acht zich mede aansprakelijk voor het kind, helpt het zo nodig, onderricht het kind. Een wijze van leven, waarbij de behoefte gezag over het kind uit te oefenen bij de ouders eveneens veel minder is en alleen bij zeer belangrijke beslissingen nog een rol speelt.

Hierdoor ontstaat een serenere opgroei en dit betekent dat ook door het kind het geheel bestaan anders benaderd zal worden. Ik ben bang, dat de nogal rigide maatschappelijke structuur die men tot voor kort overal in de westelijke wereld heeft voorgestaan, niet bepaald heeft bijgedragen tot de geestelijke gezondheid van de kinderen en dus ook niet tot een grotere geestelijke gezondheid bij de kinderen van die kinderen.

Ik hoop, dat u mij dit kommentaar niet kwalijk neemt. Opmerkingen?

x Wanneer de ouders nu helemaal niet met elkaar op kunnen schieten en de kinderen worden hiermede voortdurend gekonfronteerd lijkt mij ook dat niet zo ideaal.

- Neen. Het kind zal dan partij kiezen. Maar het zal, behalve in uitzonderingsgevallen - mishandelingen e.d. - zich gemeenlijk op zijn tijd toch nog met beide ouders kunnen identificeren. Wel is er een mogelijkheid, dat het kind zich voor zijn tijd als volwassene gaat gedragen en daarbij partij kiest voor een van de beide ouders. In dat geval is een scheiding geen schade meer.

Indien het mogelijk zou zijn een kind, zodra dit ook maar in staat kan worden geacht iets van het geheel te begrijpen, te betrekken bij het besluit tot scheiden, zo al veel gewonnen worden.

Indien voor de ouders een verder samenleven alleen mogelijk is onder de grootste spanning, zal het volgens mij voor hen inderdaad beter zijn te scheiden. Maar dan wel onder één beding: dat de kinderen zelf vrijzijn om desnoods zelfs voor enige tijd naar eigen keuze bij de ene, dan weer bij de andere ouder door te brengen.

In ieder geval zullen de ouders niet moeten trachten, de kinderen tegen hun ex-partner op te zetten. Zoals reeds gezegd zal een scheiding tussen mensen, die toch een mate van vriendschap blijven koesteren voor elkander en dus niet proberen, elkander kontakt met de kinderen te onthouden, veelal niet al te veel problemen opleveren. Dit is altans mijn mening.

Uit mijn voorgaand betoog zult u reeds begrepen hebben, dat ik het grootste gevaar voor het kind zie in de haat en nijd die tussen de scheidende partners pleegt te bestaan.

Toch meen ik dat men, indien men met kinderen rekening heeft te houden, een scheiding slechts als allerlaatste uitweg dient te beschouwen. Voldoende?

x Wat gebeurt er, wanneer kinderen na een scheiding in een inrichting terecht komen?

- Indien dit op vroege leeftijd gebeurt is de vraag vooral, of de inrichting iets kan bieden van persoonlijke aandacht. Deze is voor elk kind een must. Zonder dit is geen gezonde ontwikkeling mogelijk. Indien in de gemeenschap een mate van verbondenheid bestaat tussen leiders

en pupillen en tussen de pupillen onderling, zal het kind onder de nu voor dergelijke instellingen geldende normen gemeenlijk redelijk gezond en goed opgroeien.

Zij het, dat het kind toch weer steeds gekonfronteerd zal worden met een of beide ouders. Dit laatste contact is bij een langdurig verblijf in een dergelijke inrichting volgens mij in feite uit den boze.

Wel dient men er rekening mee te houden dat de kinderen, die zo lange tijd opgegroeid zijn, met een geheel andere instelling de maatschappij zullen betreden en hun medemensen zullen benaderen dan degenen, die in een redelijk harmonisch gezin zijn opgegroeid. Het is wel zeker dat zij door een lang verblijf in een dergelijke omgeving heel wat kunstjes hebben geleerd, waardoor je jezelf ten koste van anderen kunt bevoordelen en niet zullen schromen die waar mogelijk ook in de vrije maatschappij in de praktijk te brengen.

Aan de andere kant passen mensen, die steeds weer proberen anderen uit te buiten volgens mij nog niet zo slecht in het huidige maatschappelijke patroon.

x Denkt U, dat er veel neurosen en psychosen voort zullen komen uit de slechte verhouding tussen ouders, scheidingen e.d.

- Het is zeker denkbaar, maar niet onvermijdelijk. Wel zullen wij zien dat een kind dat betrokken wordt in een scheiding - vooral wanneer er een haatrelatie tussen de ouders is ontstaan - de neiging heeft tot wat men beleefd hysterisch gedrag pleegt te noemen.

De gedragingen op zichzelf zijn dan bewust of onbewust gericht op een verwerven van aandacht en eventueel het domineren van de ouder of de andere mensen, waarmede men in relatie staat.

Gelukt dit het kind en blijkt later, dat deze resultaten in de maatschappij niet op deze wijze te bereiken zijn, dan ontstaan inderdaad wel neurosen en het gedrag kan dan psychotische kanten vertonen. Ofschoon dit nog niet noodzakelijkerwijze behoeft te betekenen, dat er sprake is van een ernstige psychose in het kind. Voldeende?

Dat was het dan, vrienden. Het is een aardige mangeling geworden: Zarathustra gemengd met het kind als lichtend voorbeeld. Ik heb aan al die onderwerpjes geen lange tijd aandacht besteed. U meent mogelijk, dat dit niet eerlijk is.

Maar in alle gevallen heb ik de saillante punten wel genoemd en heb u in alle gevallen de mogelijkheid gegeven, verdere vragen te geven of aan te duiden, in welke richting uw belangstelling ging.

Mij is gebleken, dat deze belangstelling in feite alleen bij het laatste onderwerp bij enkelen werkelijk aanwezig was, Ik heb daaraan zo goed mogelijk gevolg gegeven.

Wat u van mij gehoord hebt is zeker geen evangelium. Maar het bevat wel degelijk punten waarover het de moeite kan zijn, later eens verder na te denken. Ik hoop, dat u dit zult doen.

Ik dank U voor uw aandacht en wens u verder een Goeden avond.

-0-0-0-0-0-0-

Goeden avond vrienden.

Wij zullen verder gaan, waar wij gebleven zijn. Zijn er nog onderwerpen?

x Ontstaan, behandeling en genezing van psychosen, neurosen en autismen en schizofrenie.

Met andere woorden; geef ons even een klein recept voor al datgene wat de psychiatrie nog niet voldoende weet.

Neurosen kunnen wij over het algemeen redelijk behandelen en genezen wanneer wij rekening houden met het volgende; er is een oorzaak. Wij moeten proberen, die oorzaak zo snel mogelijk te weten te komen. Heel vaak lukt dit, wanneer men een patient een hypnoticum kan geven zonder dat deze zich hiervan geheel bewust is.

In de tweede plaats heeft elke neurose zoals u bekend zal zijn de neiging, lichamelijke nevenverschijnselen op te roepen. In bijna alle gevallen kunnen wij deze door een aangepaste medicatie verminderen en hierdoor de patient de mogelijkheid verschaffen, tot een versnelde beheersing te komen.

Dit geldt vaak ook voor psychotisch gedrag, ofschoon wij daarbij in de meeste gevallen niet alleen maar te maken hebben met achtergronden, maar ook met een ritme, waarin dergelijke gedragingen voorkomen.

Wanneer dit een maanfase gedrag is, zullen wij dit vaak reeds op betrekkelijk eenvoudige wijze kunnen opvangen door juist in de kritieke periode de nodige medicijnen als voorzorg te doen innemen.

Blijkt het in verschijning treden van de psychose echter van andere factoren afhankelijk te zijn, dan wordt de behandeling ingewikkelder. Allereerst is het van groot belang uit te vinden, welke de prikkelfactoren zijn, die de psychose wakker roepen.

Ook hier kunnen wij gebruik maken van middelen die verhoogde suggestibiliteit veroorzaken en naar hypnose grijpen. Indien psychische factoren beslissend blijken te zijn, kunnen wij de patient mogelijk een respons op de eerste tekenen aanleren, die a.h.w. automatisch optreedt. Herhaalde hypnotische suggesties kunnen hierbij vaak dienstig zijn.

Het verschijnsel zal dan gemeenlijk steeds minder fel naar voren treden, de gedragsafwijkingen nemen af en op de duur wordt de reactie op de wekimpuls steeds zwakker.

De patient zal als gevolg hiervan komen tot een normalere gedragsgewoonte en hierdoor alleen reeds zal de psychose onder druk komen te staan en in werking nog verder afnemen.

Ofschoon de afwijking in feite wel blijft bestaan, valt zij dermate weg in de achtergrond van de nu aanvaarde gewoonten, dat zij niet meer als gedragsafwijking tot uiting zal komen.

Bij fysieke oorzaken zal men uit de aard der zaak allereerst dezen moeten behandelen, voor men middels suggestie en vergroting van de zekerheid van de persoon ook de psychische belasting geheel weg kan nemen. In dergelijke gevallen is algehele genezing mogelijk.

Ik wil er met nadruk op wijzen, dat wij in alle genoemde gevallen te maken hebben met iets, wat zowel psychisch benaderd moet worden als fysieke behandeling vergt. Alleen door de lichamelijke afwijkingen, oorzaken en reacties zo goed mogelijk te bestrijden kan ook met een psychische behandeling snel resultaat geboekt kunnen worden. Af te keuren zijn de z.g. rustgevende middelen, die in feite alleen maar versuffen en noch fysiek noch psychisch werkelijk iets veranderen of zelfs maar beïnvloeden in verband met de kwaal.

Dan schizofrenie. Deze gespletenheid van de persoonlijkheid heeft over het algemeen wel psychische oorzaken. Of wij deze binnen redelijke termijn zullen kunnen opsporen is een eerste vraag. Ten tweede moeten wij nagaan, of wij een gedragsaanpassing tot stand kunnen brengen waarbij de psyche toch als geheel kan blijven functioneren. En dat is nog zwaarder.

In vele gevallen zal psychisch ontstane schizofrenie aanmerkelijk verbeteren, wanneer je een mens een tijdlang kunt brengen in een geheel ander milieu met geheel van al het gekende afwijkende regels en wetten.

Vereiste in dergelijke gevallen wel, dat de patient ook naar eigen gevoel geheel zichzelf kan zijn en uiten.

Ondertussen moeten wij niet vergeten, dat er vaak ook fysieke oorzaken voor schizofrenie kunnen bestaan, gemeenlijk vergiftigingsverschijnselen. Zelfs een imbalantie van interne afscheidingen kan een dergelijke afwijking veroorzaken in gedrag en gevoels leven.

Blijken er geen directe oorzaken te vinden en hebben wij ook het normaal dieet van de patient nagegaan, dan moeten wij aannemen, dat een deel van de psyche sterk onderdrukt is.

In feite is dit bij bijna alle mensen min of meer het geval. Bij de schizofrenie echter zijn de spanningen dermate hoog opgelopen, dat er een neiging bestaat, om het onderdrukte deel van de persoonlijkheid tijdelijk alle macht te geven. Er zijn zelfs gevallen, waarin een dergelijke reactie bijna onvermijdelijk is.

Kenmerkend hiervoor zijn perioden met droom of schrikbeelden, uitmondende in een periode, waarin de normaal getoonde persoonlijkheid geheel of grotendeels vervangen wordt door de onderdrukte delen van het ego.

Soms treden meerdere " personae " afwisselend op de voorgrond. Dergelijke deelpersoonlijkheden worden soms aangevuld met ervaringen of neigingen die stammen uit vorige inkarnaties of latente erfelijke kwaliteiten.

In beide gevallen kan het aannemen van de andere persona gepaard gaan met een min of meer vergaande indentificatie met de levens of de personen in het voorgeslacht, waarbij de onderdrukte neigingen of eigenschappen het meest dominant waren.

Hoe echter ook de verschijnselen ontstaan zijn en welke factoren daarin ook meespelen, de taak van psychiater, psycholoog en medicus is altijd in de eerste plaats een zo snel mogelijke aanpassing aan de algemeen aanvaarde gedragsnormen tot stand te brengen.

Dit kan alleen, wanneer wij het probleem zelf dermate goed leren begrijpen dat het mogelijk is een weg aan te geven, waardoor in het bestaan deze spanning zoveel mogelijk ophoudt een probleem te zijn en eventuele onrust over de impulsen zover terzijde wordt geschoven, dat dezen beheersbaar worden.

Ook hier geldt, zoals in de voornoemde gevallen, dat het niet mogelijk is, het gehele complex waaruit de kwaal stamt, te genezen. Zelfs indien wij alle uitingen kunnen beheersen of onderdrukken, zo zal de oorzaak zelf in het onderbewustzijn steeds nog aanwezig blijven en zullen herinneringen aan de " aanvallen " een rol blijven spelen in de reacties op de wereld.

Wij moeten dus trachten, de aanvaardbaarheid van de herinneringsinhouden en impulsen voor de patient te vergroten terwijl wij gelijktijdig er met alle ter beschikking staande middelen voor zorgen, dat de reacties van de patient binnen het aanvaardbare blijven.

In de meeste gevallen zien wij dan ook, dat bij " genezing " andere, maar nu voor de omgeving wel aanvaardbare compenserende verschijnselen op gaan treden.

Toch is er bij de z.g. gespleten persoonlijkheid nog een ander aspect in het geding, dat wij hier zeker niet mogen vergeten: Zij kan veroorzaakt worden door wat men een aanhechting noemt of zelfs het gevolg zijn van een zich herhalende inbeslagname.

Wat er op neer komt dat andere, niet stoffelijk levende persoonlijkheden tijdelijk het eigen ik van de patient domineren of sterk beïnvloeden. Je zou dit een vorm van bezetenheid kunnen noemen, al heeft het niets te maken met hetgeen men in kerkelijke kringen hieronder pleegt te verstaan.

U moet echter goed begrijpen, dat dit zeker niet altijd het geval

zal zijn. Het voorkomen van bezetenheid onder hen die verschijnselen van schizofrenie vertonen is hoogstens een op duizend wanneer wij denken aan in beslagname. Aanhechtingen zullen op de duizend 107 tot 108 voor komen.

Een additionele behandelingswijze wanneer men een van deze oorzaken vermoed is gelegen in het vlak bij de patient ter beschikking stellen van een openstaand medium --bij voorkeur beheerst .

Bij een aanhechting zal de mogelijkheid zich ongehinderd middels een medium te kunnen uiten voor de aanhechtende persoonlijkheid vaak zeer aantrekkelijk zijn. Daar kontakt kan worden gemaakt met de aura van het medium zal bovendien het vaak ongewilde kontakt en de vervlechting met de aure van de patient gemakkelijker op te lossen zijn.

Bij rond een van de tien patienten zou dus op deze wijze een nogal spectaculaire genezing bereikt kunnen worden. Vooral omdat gewoonten die bij een langer bestaan van de aanhechting lichamelijk zijn ontstaan bij afwezigheid van de instigator gemeenlijk na zeer korte tijd - weken - zullen verdwijnen.

Heeft men bij aanhechtingen te maken met entiteiten die door onachtzaamheid of onwetendheid verward geraakten in de zenuw-impulsen en aura van een patient, - wezens die gemeenlijk zeer snel voor rede vatbaar zijn - anders zal het liggen wanneer wij te maken hebben met in beslagname of bezetenheid.

Hier zullen wij te maken hebben met iemand, die bewust kiest voor dit regeren in of medeleven in een andermans lichaam. Maar ook hier kunnen wij vaak resultaten boeken wanneer wij een andere persoon ter beschikking kunnen stellen, waarin de in beslagnemende een grotere uitingsmogelijkheid vermoedt.

Slaagt men er in, kontakt op te nemen middels het medium, dan dient men onmiddellijk maatregelen te nemen, waardoor het mogelijk is tijdelijk de lichamelijke gesteldheid van het medium te veranderen. Ik denk hier wel aan het dan toedienen van snelwerkende middelen uit de klasse, die men wel tranquilizers noemt. De zo ontstane rust in lichaam en aura werkt gemeenlijk als middel tot afwijzing heel goed.

Ook in deze gevallen kunnen wij dus wel iets tot stand brengen. Maar daar wij hier te maken hebben met een persoonlijkheid, die bewust voor dit kontakt heeft gekozen, is terugval eerder mogelijk.

Ten laatste wil ik u er aan herinneren, dat schizofrenie vaak een soort hysterisch verschijnsel is, mede veroorzaakt door een uit balans zijn van het evenwicht der interne afscheidingen en mogelijk een te zware of langdurige belasting van een deel van het zenuwstelsel.

Indien men in twijfelgevallen van deze aard toch besluit, de methode met de medewerking van een medium te gebruiken, zo zal dit niet schadelijk zijn. Van een dergelijke sessie gaat gemeenlijk ook een sterk suggestieve werking uit. Het is dan mogelijk, dat een aantal gevallen die niet door een entiteit worden geplaagd daarop toch positief reageren. Van een blijvende genezing zal echter dan geen sprake zijn.

Wel bereikt men voor enige tijd een grotere aanspreekbaarheid en vrijheid van afwijking bij de patient die mogelijk dan benut kan worden voor verder onderzoek en het toepassen van de juiste therapie.

Vaak meent de patient werkelijk te lijden te hebben van een aanhechting of in beslagname. Het is belangrijk, dat men zo snel mogelijk de patient in de gelegenheid stelt te spreken over alles wat hij vermoent te hebben doorgemaakt tijdens de zitting. In vele gevallen heeft u dan tevens nieuwe en vaak onverwachte gegevens, die een snellere en juistere diagnose mogelijk maken.

Ik meen, dat wij hiermede de punten die in dit verband redelijk binnen het begripsvermogen van het gehele gezelschap liggen hadden doorgenomen.

Te behandelen blijft nog het autisme, wat in feite neerkomt op een afgesloten zijn. Dit kan op vele wijzen tot stand komen. Wij kunnen hierbij zelfs denken aan prenatale psychische en fysieke traumas, maar evenzeer aan fysieke en psychische moeilijkheden die het kind heeft ervaren in de eerste 11 a 12 maanden van zijn bestaan.

Daarnaast kan het verschijnsel autisme voortkomen uit een verkeerde hormoonbalans, verkeerde voeding. Zoals u ziet een verscheidenheid van oorzaken, die nog niet eens geheel volledig is. Maar de contactarmoede en het zelfcentrisme zijn in alle gevallen kenmerkend en in die gevallen spreken wij van autisme.

Bij de eerst door mij genoemde prenatale oorzaken zal het autisme reeds min of meer kenbaar worden in de wiegeperiode, in alle andere gevallen wordt de afwijking gemeenlijk eerst erkend tussen de 1 en 2 jaar ouderdom.

Wat je er tegen kunt doen? In de eerste plaats natuurlijk nagaan of hormoonbalans of voeding wel in orde zijn. Maar daarnaast zal ook het autistisch kind wel degelijk een contact met de wereld rond zich zoeken. De moeilijkheid hierbij is, dat levende wezens vaak te snel reageren terwijl het kind bovendien moeilijkheden heeft bij zijn pogingen, de veranderingen en intenties in die wereld buiten het ik te registreren en vooral ook te interpreteren.

Daarom is het noodzakelijk, dat kontaktpogingen worden gedaan door een zeer geduldig iemand, die steeds weer op dezelfde omstandigheden traag en overlegd en geheel op dezelfde wijze reageert.

Hierdoor wordt de aanspreekbaarheid groter en zal de kans, het isolement incidenteel en dan meer blijvend te doorbreken, toenemen. Is er eenmaal contact, zo zullen wij vaak en niet zonder verwondering zien dat het kind, ondanks zijn traagheid in reageren op signalen van buitenaf, zich snel en sterk richt op die contacten met de buitenwereld en zich gelijktijdig steeds meer moeite gaat geven om dit contact in omvang en betekenis te doen toenemen.

Dit impliceert een toenemend - zij het beperkt - leerproces, maar ook dat het kind meer moeite gaat doen om zich aan te passen aan degene op wie het zich richt.

Of je daarmee zonder meer een genezing bewerkstelligt? Volgens mij is een werkelijke genezing altijd vraagwaardig. Maar is er sprake van een fysiek trauma, zij het prenatiaal, zij het als gevolg van een imbalantie van afscheidingen, zo kan men vaak onverwacht goede resultaten behalen door het gebruik van medicijnen. Ik verwijs hierbij naar de laatste ontdekkingen op dit gebied, die in de Usa zijn gedaan.

Mits de toepassing in overeenstemming is met de oorzaak van de kwaal, ontstaat als gevolg hiervan vaak een zeer plotselinge doorbreking van het gedragspatroon. Leren is dan, zij het met beperkingen, zonder meer mogelijk en een redelijke aanpassing aan de omgeving is zonder meer bereikbaar.

In hoeverre ook bij deze gevallen nog sprake kan zijn van hersenschadigingen, kombinatiestoringen e.d. zal voor elk kind anders liggen, zodat geen algemene prognose mogelijk is.

Opstandigheid zowel als het aanleren van zeer bepaalde handelingen en gedragswijzen komt overigens bij alle patientjes wel voor en duidt op een behoefte, eigen plaats in de wereld op een andere wijze dan tot nu toe te bepalen.

Aan de andere kant blijken dergelijke patientjes vanuit dezelfde drijfveren soms een soort doofheid en blindheid voor bepaalde klanken, signalen en beelden te ontwikkelen. In dit laatste geval is er bijna altijd sprake van een prenataal psychisch trauma.

Van belang is het altijd weer, dat men er in slaagt een voor het kind zelf geldende en aanvaardbare reden te geven, om het eigen isolement

te doorbreken. Indien er voor het kind een reden bestaat om contact op te nemen met iemand, die het in zijn omgeving reeds beseft, kan een eerste doorbraak hierdoor sneller bereikt worden.

Hopelijk is dit voldoende, want indien ik voor allen begrijpelijk wil blijven - wat mij toch niet geheel gelukte - kan ik moeilijk verder op deze zaken ingaan. Kommentaar?

x Bij die schizofrenie is het voor een psychiater van belang, die aanhechtingen of bezetenheid te kunnen herkennen....

- Ja. De moeilijkheid hierbij is het feit, dat een psychiater heel vaak door zijn opleiding niet geneigd is, dergelijke invloeden te herkennen. Volgens mij zou elke psychiater ook iets van parapsychologie moeten weten en zo mogelijk ook zelf proeven en onderzoek op dit gebied moeten hebben meegemaakt.

Hierdoor zou hij ongetwijfeld al meer interesse krijgen voor alles wat er op dit gebied reeds gedaan is en zou hij mogelijk ook minder lachen om de proeven en genezingsprocessen die een bekend engels psychiater rond de 20-ger jaren met deze benadering behaalde. Zijn behandeling wordt over het algemeen als een suggestieve omschreven en zijn bewijsvoering gemeenlijk als onjuist, bevooroordeeld en onwetenschappelijk afgedaan. Wat toch heus niet het geval is. Kortom: er bestaat vakliteratuur ook hierover. Ook meer algemeen toegankelijke werken over dit bijzondere verschijnsel hebben bestaan, maar ik weet niet, of die nu nog in omloop zijn.

Alleen reeds door het kennis nemen van al, wat op dit gebied werd gepubliceerd kan men dan reeds een aantal aanwijzingen krijgen, waardoor men aan de hand van reacties en verschijnselen op de waarschijnlijkheid van aanhechting of bezetenworden kan sluiten.

Overigens komt bij bezetenheid een dermate irrationeel gedrag met een eigen, dan weer geheel sluitende, logica voor, dat hierdoor reeds de bezetenheid, de in-beslag-name, kenbaar wordt. De vraag is dan alleen nog, of men op een dergelijke niet wetenschappelijk erkende of tot nu toe aanvaardbare wijze van bendering durft en wenst te gebruiken om een mogelijke genezing te bewerkstelligen. Want iemand die op deze wijze probeert patienten te genezen loopt groot gevaar om, zelfs wanneer hij sukses heeft, bij vakbroeders als een halve gek bekend te staan.

Aanhechtingen kun je helderziend gemakkelijk waarnemen. Kenmerkend is hierbij dat bij het spreken over zeer bepaalde onderwerpen steeds weer de persoonlijkheidskarakteristiek van de persoon wijzigingen vertoont, die echter geen afwijzing van de bendering, maar eerder een afwijkende belangstelling als oorzaak blijken te hebben.

Er schijnen bepaalde begripssleutels te zijn, die het optreden van de persoonsverandering ten zeerste bevorderen. Bij aanhechtingen hebben wij verder zeer vaak te maken met klachten over plotselinge pijnen. Dit zijn dan niet de bekende hoofdpijn-vormen, maar vlijmende pijntjes in de nek terwijl ook vaak pijnen voorkomen in een van de ledematen maar dan altijd wel vlakbij het gewricht, terwijl met alle moderne middelen daarvoor geen oorzaak is vast te stellen.

Dit "koud" worden van een dergelijke plek en dit geprikkeld klagen over stekende pijntjes - dat overigens vaak ook aan aanval aankondigt - kan eveneens gelden als bewijs, dat van aanhechting kan worden gesproken.

Bij in beslagname hebben wij te maken met een zeer plotselinge en totale persoonsverandering. Zij komt het meeste voor op ogenblikken dat een machtsmanifestatie opeens mogelijk wordt en zal vooral opvallend zijn omdat zij pleegt op te treden op gebieden in in omstandigheden, waar de persoon zelf zich normalerwijze onderdanig en meegaand pleegt te tonen.

De gedragsafwijking is hierbij zodanig dat, en in de meeste

gevallen zeer duidelijk, de persoon ook tegen zijnbelangen in handelt en zelfs zichzelf in moeilijkheden brengt of risico van verwondingen e.d. neemt.

Indien dit zich meerdere malen voordoet, zal men tenminste met de mogelijkheid van een in beslag name moeten rekenen. Wat hoop ik enigermate voldoende wordt geacht.

x Kunt u nog iets zeggen over die aanhechtingen, de aard van de geesten, het doel?

- De aanhechter is gemeenlijk iemand, die per ongeluk in een aura verward raakte, veelal tijdens een sterke uitbarsting van emoties. Het betreft hier entiteiten die nog niet in het licht leven, aardgebonden kunnen zijn, maar soms ook entiteiten, die nog niet zo lang geleden zijn overgegaan. In enkele gevallen zijn het ook personen, die tot de hoogste duistere sferen behoren.

Het verward geraken in de aura is een gevolg van een te dicht bij de persoon zijn op het ogenblik, dat een chakrum bijzonder actief is. Dit is een soort kolking, een kleine wervelstorm van energie die tot soms enkele meters buiten het lichaam zijn invloed kan doen gelden.

Eenmaal meegezogen zijn delen van de entiteit a.h.w. in de aura verward. Zij proberen dan een eigen uitweg te vinden en komen daarbij in contact met het zenuwstelsel.

Een deel van de signalen van de patient wordt ontvangen en de entiteit ontdekt al snel, dat het mogelijk is, soortgelijke signalen uit te zenden, wat resulteert in een bijna bevredigende uiting.

Het gevolg is echter wel een verstoring van het normale reactiepatroon van de betreffende mens.

Na de overgang gaat een dergelijke band onmiddellijk teloor omdat de delen van de aura die de sterkste band vormen verdwijnen. Ook de bindingen met het zenuwstelsel, waarmede de aanhechter kan spelen en reacties kan uitlokken, functioneert niet meer.

Kortom: bij de dood vallen alle krachten weg, die de aanhechting in stand houden. De mogelijkheid, zich te uiten door en te oriënteren door een andere persoonlijkheid valt eveneens weg.

Bij in beslagname is de eigen geest in feite verdrongen. Zij kan teruggedrongen zijn in een klein deel van het eigen ik of zelfs buiten dit ik leven en waarnemen. Er is geen feitelijke verbinding tussen de persoon van de in beslagname en de inbeslaggenomene. Wanneer de dood intreedt valt de mogelijkheid, het lichaam te beheersen voor praktisch alle in beslag nemende geesten weg en is dus elk contact geheel verbroken.

Wel is het onder omstandigheden denkbaar dat - dit is afhankelijk van de mogelijkheid tot enige harmonie tussen inbeslaggenomene en bezitnemer - de laatste zich aan de eerste toont en door dreiging probeert de ander alsnog tot een onderwerping te brengen - nu in een geestelijke wereld.

Daar bij het sterven echter gemeenlijk ook andere entiteiten uit meer lichtende sferen aanwezig zullen zijn, is de kans dat een dergelijke poging tot intimidatie slaagt nogal gering. Wat hoop ik voldoende is.

(hier volgt nog een aantal vragen over o.m. prenatale psychische trauma's e.d. plus het nut van horoscopen bij behandeling ook van z.g. geesteszieken. Dezen kunnen door plaatsgebrek helaas niet worden opgenomen.)

Ik moet tot mijn spijt eindigen. Ik dank U voor uw aandacht en wens u een goeden avond.

(bekort)

d.d. 23 november 1979.